

Afdeling Bestuursdienst
Steller Beleid en Programmering
Onderwerp A.M. Hoekstra
Voortgangsrapportage DRIS

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

In uw antwoord
graag datum en
kenmerk vermelden

Wij zijn met het
openbaar vervoer
bereikbaar,
buslijnen
1, 2, 3, 5, 6, 11, 13, 16

Telefoon (050) 367 83 12

Bijlage(n) 2

Ons kenmerk RO12.3112105

Datum 14 JUN 2012

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Informatie over
vertrektijden krijgt u
via telefoon 0900-92 92

Geachte heer, mevrouw,

Op 22 juni 2011 heeft u het Meerjarenprogramma DRIS vastgesteld en een voorbereidingsbudget van 50 duizend euro beschikbaar gesteld om dit verder uit te werken (RO11.2521396). In het meerjarenprogramma stellen we ons tot doel om voor circa 150 bushaltes op de belangrijkste OV-knooppunten dynamische reizigersinformatie te realiseren. Dit betreft de dynamo's, de P+R-locaties, de stations, de belangrijkste overstaplocaties en de haltes bij belangrijke voorzieningen. Met deze brief informeren we u over de stappen die tot nu zijn gezet en wanneer wij verwachten de eerste DRIS-panelen binnen de gemeentelijke grenzen te kunnen realiseren.

In het Meerjarenprogramma DRIS hebben wij reeds aangegeven dat wij dit project bij voorkeur gezamenlijk met de regio zouden willen oppakken. Gezamenlijk met de provincies Groningen en Drenthe hebben we daarom opdracht gegeven aan het OV-Bureau Groningen-Drenthe om de verdere planvorming te coördineren en alle voorbereidingen te treffen om het project (Europees) aan te besteden. Tevens hebben we gevraagd een voorstel uit te werken voor een zo gunstig mogelijke financieringsstrategie, rekening houdend met de beschikbare regionale subsidies uit RSP, BDU en het MIP van de Regio Groningen-Assen.

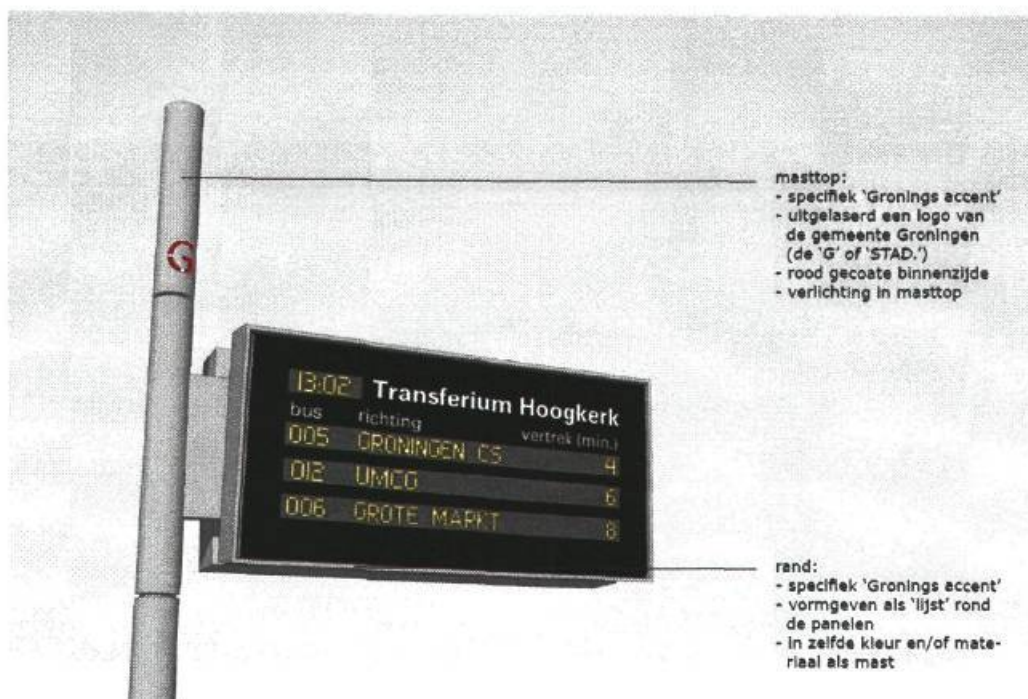
Halteselectie

In het meerjarenprogramma is een aantal categorieën van haltes geïdentificeerd, die in aanmerking komen voor een DRIS-voorziening. In overleg met het OV-bureau hebben we deze uitgewerkt tot een lijst van haltes (zie bijlage 1). Daarnaast zijn er nog negen overzichtspanelen voorzien op het Hoofdstation, station Europapark, P+R Kardinges, P+R Zernike en het Noorderstation. Als gevolg van de realisatie van tramlijn 1 en 2 is een aantal haltes onzeker of worden deze mogelijk geïntegreerd met de haltes van de tram (bijvoorbeeld Zuiderdiep en Damsterdiep). Daarnaast zullen een aantal bushaltes verdwijnen als gevolg van de tram. We hebben ervoor gekozen om op deze niet toekomstvaste haltes wel DRIS-panelen te realiseren en deze eventueel later te verplaatsen naar andere bushaltes. We gaan nog steeds uit van in totaal circa 150 haltepanelen.

Tussen de tramorganisatie en het OV-bureau heeft afstemming plaatsgevonden welke haltes dit betreffen en aan de kwaliteitseisen die aan de DRIS-voorzieningen worden gesteld. We hanteren beide dezelfde uitgangspunten in de aanbesteding om uniformiteit in uitstraling binnen de gemeente, maar ook binnen de regio te bewerkstelligen.

Ruimtelijke kwaliteitseisen

Voor de herkenbaarheid en overzichtelijkheid is een uniforme basisuitvoering van groot belang. Als basis hiervoor geldt de uitvoering op transferium Hoogkerk. De overzichtspanelen en haltepanelen dienen hierbij uit dezelfde elementen te worden opgebouwd. We hebben er voor gekozen om in het ontwerp ook de mogelijkheid van een 'Gronings accent' subtiel terug te laten komen, namelijk in de vormgeving van de masttop en de kast (zie figuur 1.).

Figuur 1 Ontwerputgangspunten 'Gronings accent'

Op initiatief van de gemeente Groningen zijn de ruimtelijke kwaliteitseisen nader uitgewerkt en als onderdeel van het programma van eisen opgenomen in het aanbestedingstraject. In bijlage 2 zijn deze ontwerputgangspunten nader uitgewerkt. Bij de uiteindelijke beoordeling van de offertes wordt de afweging gemaakt of dit 'Gronings accent' ook financieel wenselijk is.

Financiering

Bij de vaststelling van het meerjarenprogramma gingen we er van uit dat we voor fase 1 van het meerjarenprogramma DRIS in totaal 1,7 miljoen euro nodig hadden, bestaande uit 100 duizend euro uit de gemeentelijke OV-voorziening en het restant uit nog aan te vragen regionale subsidies uit het RSP en het MIP van de regio Groningen-Assen. Op basis van de beschikbare regionale subsidies voor de gehele provincie Groningen en Drenthe heeft het OV-bureau een financieringsstrategie uitgewerkt, waarbij de maximale subsidie per halte wordt gerealiseerd. Tevens is door de stuurgroep van de Regio Groningen-Assen besloten om de eigen bijdrage van de gemeenten binnen de regio Groningen-Assen te subsidiëren, teneinde maximale deelname te garanderen.

Dit betekent dat er geen aanvullende gemeentelijke bijdrage noodzakelijk is. Het reeds beschikbaar gestelde voorbereidingsbudget van 50 duizend euro wordt gebruikt voor de interne planvorming en begeleiding van het project. Het OV-bureau heeft als opdrachtnemer de beschikbare subsidies binnen het RSP en MIP rechtstreeks aangevraagd en toegekend gekregen. Dit betekent ook dat u als raad geen besluit hoeft te nemen om een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen.

Het niet gebruikte deel van de OV-voorziening van 50 duizend euro blijft gereserveerd binnen de OV-voorziening en kan daarmee voor andere doeleinden worden ingezet.

Aanbesteding

De aanbestedingsprocedure is inmiddels gestart. Er hebben 7 partijen een offerte ingediend. De selectie vindt op dit moment plaats en we verwachten nog voor de zomervakantie het besluit tot de gunning van het gemeentelijke deel te kunnen nemen. Daarna zal het OV-bureau als opdrachtnemer de aanbesteding van het totale project verder uitvoering geven.

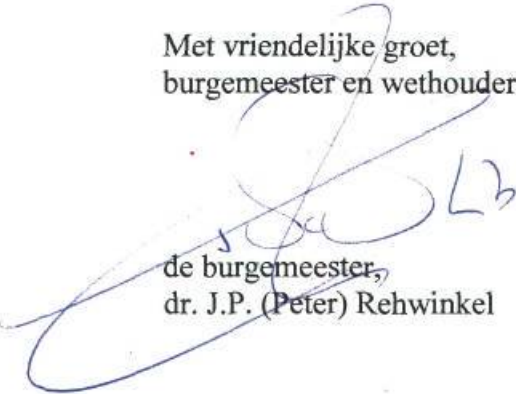
Planning en communicatie

Om ervaring op te doen met het plaatsen van deze DRIS-panelen zal eerst in oktober 2012 een pilot met een beperkt aantal haltes worden uitgevoerd. Het is nu nog niet duidelijk waar dit precies zal plaats vinden, in de stad of juist in de provincie. Dit is mede afhankelijk van de complexiteit van de haltes. Vanaf 2013 vindt dan de complete uitrol over de regio plaats. Eind 2013 moet het geheel aan DRIS panelen zijn gerealiseerd.

Het plaatsen van DRIS panelen op bushaltes is in principe niet vergunningsplichtig. Omdat er in de binnenstad sprake is van een beschermd stadsgezicht, zal voor dit de haltes die hier worden geplaatst wel een vergunning moeten worden aangevraagd. We vinden het van groot belang dat hier goed met de bewoners van de stad over wordt gecommuniceerd. Naast de meer algemene communicatie vanuit het regionale DRIS project zullen we pro-actief de bewoners van de stad over het voornemen en de planning van het plaatsen van DRIS-panelen informeren.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Bijlage 1. VOORSELECTIE HALTES DRIS

Verspreid over de stad; DRIS haltes bij belangrijke voorzieningen

Haltepanelen***Helpman***

1. 227 - Helperbrink / Groenestein
2. 228 - Helperbrink / Groenestein
3. 512 - Van Iddekingeweg
4. 513 - Van Iddekingeweg
5. 197 - G. Borgesiusln – Verl. Hereweg
6. 198 - G. Borgesiusln – Verl. Hereweg
7. 535 - V.K. Verschuurlaan
8. 536 - V.K. Verschuurlaan
9. 183 – Esserweg (sportpark)
10. 551- Weg der Verenigde Naties
11. 552 - Weg der Verenigde Naties
12. 481 - Station Europapark
13. 184 - Europapark
14. 185 - Europapark
15. 101 - Boumaboulevard
16. 102 - Boumaboulevard
17. P+R Europapark
18. P+R Europapark
19. P+R Europapark
20. Station Europapark
21. Station Europapark
22. Station Europapark
23. Station Europapark

Oosterpoort / Eemskanaal

21. 328 - Meeuwerderweg / Dijkstraat
22. 331 - Meeuwerderweg / Jacobstraat
23. 118 - d'Oosterpoort
24. 119 - d'Oosterpoort
25. 214 - Griffeweg / Europaweg
26. 186 - Europaweg / Sontweg
27. 477 - Sontweg / Europaweg
28. 478 - Sontweg / Europaweg
29. 338 - Molenpark
30. 479 - Sontweg / Molenpark

De Wijert

31. 617 - Zuiderflat
32. 618 - Zuiderflat
33. 541 - Vondellaan / Van Iddekingeweg
34. 516 - Van Iddekingeweg
35. 519 - Van Schendelstraat
36. 520 - Van Schendelstraat

Corpus den Hoorn

37. 537 - Von Suttnerstraat / Palmelaan
38. 538 - Von Suttnerstraat / Palmelaan
39. 600 - V.K. Verschuurbrug
40. 601 - V.K. Verschuurbrug
41. 602 - V.K. Verschuurbrug
42. 603 - V.K. Verschuurbrug
43. 111 - Corpus den Hoorn zuid
44. 112 - Corpus den Hoorn zuid
45. 113 - Corpus den Hoorn zuid
46. 114 - Corpus den Hoorn zuid
47. 327 - Martiniziekenhuis hoofdingang
48. 326 - Martiniziekenhuis hoofdingang

- 49. 403 - Overwinningsplein
- 50. 406 - Overwinningsplein
- 51. 249 - Hoornseplas
- 52. 250 - Hoornseplas

Rivierenbuurt

- 53. 419 - Paterswoldseweg / Martinihal
- 54. 420 - Paterswoldseweg / Martinihal
- 55. 110 - Concourslaan
- 56. 415 - Parkweg
- 57. 529 - Verzetstrijderslaan
- 58. 530 - Verzetstrijderslaan

Lewenburg

- 59. 669 - Ruischerbrug
- 60. 672 - Ruischerbrug
- 61. 300 - Lewenburg
- 62. 303 - Lijzijde / WC Lewenburg
- 63. 304 - Lijzijde / WC Lewenburg
- 64. 70 - Bakboordswal / Loefzijde
- 65. 71 - Bakboordswal / Loefzijde
- 66. 72 - Bakboordswal / Loefzijde
- 67. 275 - Kluiverboom
- 68. 276 - Kluiverboom
- 69. P+R Karding
- 70. P+R Karding
- 71. P+R Karding
- 72. P+R Karding

Beijum

- 73. 490 - Stoepemaheerd / WC west
- 74. 491 - Stoepemaheerd / WC west
- 75. 55 - Amkemaheerd / Scheltemaheerd
- 76. 108 - Claremaheerd / WC oost
- 77. 109 - Claremaheerd / WC oost

Korrewegwijk

- 78. 133 - De Hoogte
- 79. 134 - De Hoogte
- 80. 135 - De Hoogte
- 81. 282 - Korreweg / Riouwstraat
- 82. 283 - Korreweg / Riouwstraat
- 83. 284 - Korrewegwijk
- 84. 285 - Korrewegwijk
- 85. 286 - Korrewegwijk
- 86. 287 - Korrewegwijk

Oosterparkwijk

- 87. 569 - Zaagmuldersweg / Klaprooslaan
- 88. 570 - Zaagmuldersweg / Klaprooslaan
- 89. 305 - Linnaeusplein
- 90. 306 - Linnaeusplein
- 91. 502 - UMCG Hoofdingang
- 92. 376 - Oliemuldersweg
- 93. 377 - Oliemuldersweg
- 94. 128 - Damsterdiep / Europaweg

Centrum

- 95. 604 - Zuiderdiep
- 96. 605 - Zuiderdiep
- 97. 44 - A-Kerk
- 98. 45 - A-Kerk

- 99. 60 - A- straat / Westerhaven
- 100. 61 - A-straat / Westerhaven
- 101. 555 - Westerhaven
- 102. 556 – Westerhaven
- 103. Hoofdstation (buitenste bushaltes)
- 104. Hoofdstation
- 105. Hoofdstation
- 106. Hoofdstation
- 107. Hoofdstation
- 108. Hoofdstation
- 109. Hoofdstation
- 110. Hoofdstation

Oranjebuurt

- 111. 343 - Nassauplein
- 112. 344 - Nassauplein
- 113. 460 - Rembrandt van Rijnstraat
- 114. 461 - Rembrandt van Rijnstraat

Selwerd / Paddepoel

- 115. 456 - Reidiephaven
- 116. 457 - Reidiephaven

Vinkhuizen

- 117. 163 - Edelsteenlaan / Diamantlaan
- 118. 164 - Edelsteenlaan / Diamantlaan
- 119. 150 - Diamantlaan / Pyrietstraat
- 120. 151 - Diamantlaan / Pyrietstraat
- 121. 146 - Diamantlaan / Metaallaan
- 122. 147 - Diamantlaan / Metaallaan

Hoogkerk

- 123. 643 - Zuiderweg / Fabriekslaan
 - 124. 644 - Zuiderweg / Fabriekslaan
 - 125. 628 - Jan Ensinglaan
 - 126. 629 - Jan Ensinglaan
 - 127. 627 - Zuiderweg / De Sanstraat
 - 128. 626 - Zuiderweg / De Sanstraat
 - 129. 104 - Buitenhof
 - 130. 105 - Buitenhof
- P+R Hoogkerk (is al gerealiseerd)

Overzichtpanelen

Hoofdstation -> 3x (bij statisch infobord stadsbalkon, bij ander statisch infobord, op Museumbrug tussen beide zebrapaden in?) / relatie met looplijnen station (apart project?)
 P+R Kardinge -> 1x
 Station Europapark -> 1x

Relatie met tram of andere projecten

Blijven dit haltes als Esperantokruising dicht is?

- 1. 268 - Kempkensberg
- 2. 269 – Kempkensberg
- 3. 270 – Kempkensberg

Evt. integratie met tram?

- 4. 565 – Zaagmuldersbrug
- 5. 566 – Zaagmuldersbrug
- 6. 368 - O H baan Zaagmuldersbrug
- 7. 369 - O H baan Zaagmuldersbrug

Tramwerkzaamheden

- 8. 124 – Damsterdiep
- 9. 126 - Damsterdiep / Europaweg

Tramwerkzaamheden

- 10. 608 – Zuiderdiep
- 11. 609 – Zuiderdiep

Dilemma: per 2016 niet meer op Grote Markt (niet toekomstvast)

- 12. 217 - Grote Markt
- 13. 218 - Grote Markt
- 14. 219 - Grote Markt
- 15. 220 - Grote Markt

Blijven wel bussen rijden, maar door tramwerkzaamheden is dit niet toekomstvast

- 16. 266 - Kastanjelaan / Abeelstraat
- 17. 267 - Kastanjelaan / Abeelstraat
- 18. 170 - Eikenlaan / De Trefkoel
- 19. 590 - Zonnelaan / De Trefkoel
- 20. 591 - Zonnelaan / De Trefkoel
- 21. 585 - Zernikelaan / Crematoriumlaan
- 22. 586 - Zernikelaan / Crematoriumlaan

Tramwerkzaamheden

P+R Zernike (huidige locatie) -> 1 overzichtspaneel + ? haltepanelen
Station Noord -> 1 overzichtspaneel + 3 haltepanelen

OPGAVE:

Geef vorm aan 130 nieuw te plaatsen DRIS-informatiepanelen en de bijbehorende mast. Het geheel aan vorm te geven onderdelen wordt in dit document het DRIS-systeem genoemd.

Er zijn twee verschillende DRIS-systemen:

- DRIS-systemen met LED-panelen op bushaltes (zie afbeeldingen 1)
- DRIS-systemen met TFT-panelen op OV-hubs als overzichtspanelen (zie afbeelding 2) (Hoofdstation, P+R Kardinge, Station Europapark, (Noorderstation?))

UITGANGSPUNTEN / EISEN:

Uniformiteit:

Voor de herkenbaarheid en overzichtelijkheid is een uniforme basisuitvoering van groot belang. Als basis hiervoor geldt de uitvoering op transferium Hoogkerk. De overzichtspanelen en bushaltepanelen dienen hierbij uit dezelfde elementen te worden opgebouwd. Het DRIS-systeem dat over stad en regio zal worden uitgerold, dient als één samenhangend geheel vormgegeven te worden.

Stad en regio:

In dit document is het generieke DRIS-systeem dat in de regio zal worden toegepast als basis uitgewerkt en het generieke deel zal in de gemeente Groningen door toevoegingen specifiek voor de stad gemaakt worden. Het generieke deel zal in de paragraaf 'Onderdelen DRIS-systeem verder beschreven worden.

Context Stad:

Het systeem staat in Groningen; de context is, ondanks dat er gestreefd wordt naar uniformiteit, wel degelijk van belang voor het ontwerp. In eerste instantie in het ontwerp voor het systeem zelf, daarnaast speelt ook de positionering op de halte mee in een geslaagde inpassing.

In het specifieke ontwerp voor de gemeente Groningen moet het 'Groninger accent' subtiel vormgegeven worden. Het systeem heeft mogelijkheden om een specifiek Gronings DRIS-systeem te ontwerpen in de vormgeving van de rand waarin de panelen zijn aangebracht en van de toe te voegen masttop.

In de stad Groningen zijn twee concessiegebieden betreffende deabri's op de haltes. Binnen de Diepenring staat JCDecaux-meubilair, daarbuiten is CBS concessiehouder. Om het systeem goed in te passen dient de kleur van het systeem aan te sluiten bij de kleur van deabri. Dat houdt in dat de kleur van het DRIS-systeem binnen de Diepenring anders zal zijn dan die buiten de Diepenring.

kleur JCDecaux-meubilair: RAL 7022 ombergrijs
kleur CBS-meubilair: Interpon D1036 - Brun 650 Sablé

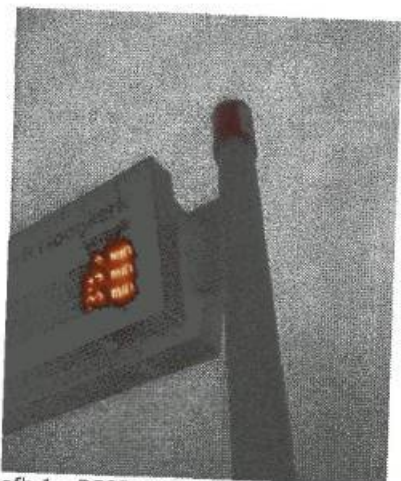
Voor blijvende beeldkwaliteit dienen de DRIS-systemen voorzien te worden van anti-grafittiverf of -coating, zodat verf of stickers niet hechten op het systeem en gemakkelijk verwijderd kunnen worden.

Omdat op transferium Hoogkerk reeds DRIS-systemen zijn geplaatst, worden de overige P+R transferia (Kardinge, Euroborg) volgens dezelfde vormgeving ingericht.

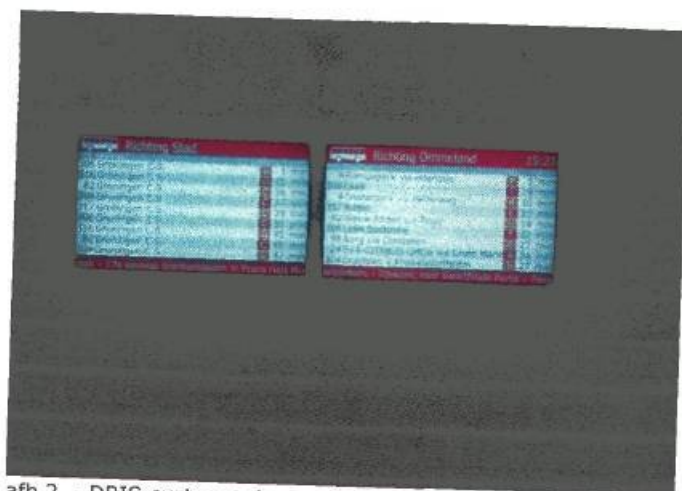
Ook de positie op de halte is van belang; uitgangspunt is het systeem te plaatsen aan de zijde waar de bus vandaan komt rijden. Voor de positie moet worden gekeken naar in de omgeving aanwezige lijnen. Indien de halte bijvoorbeeld in een bomenrij staat, is het logisch het systeem in deze lijn te plaatsen. Ook de kolommen in de achterzijde van eenabri kunnen als lijn opgepakt worden. Hierbij dient natuurlijk ook rekening gehouden te worden met het uitstekende paneel en passerend verkeer. Ook mogen er geen extra objecten dan de mast met hierop het display in de openbare ruimte worden geplaatst; de energievoorziening dient in de mast opgenomen te worden.

Over het algemeen zullen dubbelzijdige panelen worden toegepast. Het ontwerp dient zo opgezet te worden dat een enkelzijdig paneel de uniformiteit van het systeem niet aantast.

De overzichtspanelen zullen in dezelfde vormgeving worden uitgevoerd. Vanwege de specifieke context zijn deze panelen nog niet verder uitgewerkt.

afb 1 - DRIS-systeem op bushalte (type Hoogkerk)

afb 2 - DRIS-systeem als overzichtspaneel (type Hoogkerk)

afb 3 - DRIS-systeem binnen Diepenring - eenheid metabri JCDecaux en plaatsing in bomenrij

afb 4 - DRIS-systeem buiten Diepenring - eenheid metabri CBS en plaatsing in rij kolommenabri en verlichtingsmast

Samenvattend:

- * Een generiek systeem voor de regio met daaraan toegevoegd specifieke elementen voor het systeem in de gemeente Groningen.
- ' Dit Groninger accent' wordt vormgeven in rand van het display en de masttop.
- * Binnen de Diepenring - Groninger DRIS-systeem in RAL 7022 ombergrijs.
Buiten de Diepenring - Groninger DRIS-systeem in Interpon D1036 - Brun 650 Sablé.
P+R-transferia - type Hoogkerk
- * Positie systeem zorgvuldig inpassen in bestaande omgeving, geen extra kasten plaatsen.

ONDERDELEN DRIS-SYSTEEM:

Om het DRIS-systeem als één samenhangend geheel vorm te geven, zijn de volgende ontwerpuitgangspunten van de verschillende elementen van belang. Het bestaat uit een generiek deel dat overal wordt toegepast (stad en regio) en een specifiek deel voor de gemeente Groningen dat een 'Groninger accent' levert.

Generiek | geldt voor het gehele project

Mast:

- Buisprofiel; voor de afmetingen van de mast geldt het ontwerp Hoogkerk (rank en slank).
- Kleur is afhankelijk van locatie.
- Één mast voor DRIS-systeem bij bushaltes; (het aantal panelen -1) aantal masten voor DRIS-systeem met overzichtspanelen.
- De energievoorzieningen moet in de mast ondergebracht worden; er mogen geen andere objecten dan het DRIS-systeem geplaatst worden. Ook moet er een luik in de mast worden aangebracht om het systeem te kunnen onderhouden.
- Geen afdekplaten op maaiveld.

Uithouder:

- De uithouder zelf is ondergeschikt aan de mast en het display; de afmetingen moeten ondergeschikt zijn aan de kast en goed in verhouding tot de afmetingen van de mast en de kast staan. (als uitgangspunt geldt het bijgevoegde ontwerp)
- Het deel van de mast dat hoort bij de uithouder en op de mast zelf wordt geplaatst moet qua aansluiting op de mast subtiel vormgeven worden als een 'bouwpakket'; de onderdelen moeten als zodanig gedetailleerd worden met een minimale verkenning van 10mm.
- De uithouder en de mast zijn van hetzelfde materiaal en kleur; de mast en uithouder zijn qua vorm onafhankelijk van het displaytype.
- De bevestiging aan het display dient zorgvuldig te gebeuren.

Display:

- Als uitgangspunt geldt het ontwerp Hoogkerk.
- Met als uitzondering dat de hellingshoek van de panelen minimaal dient te zijn. (gebaseerd op adviesrapport Mijksenaar met een maximum van 5 graden).

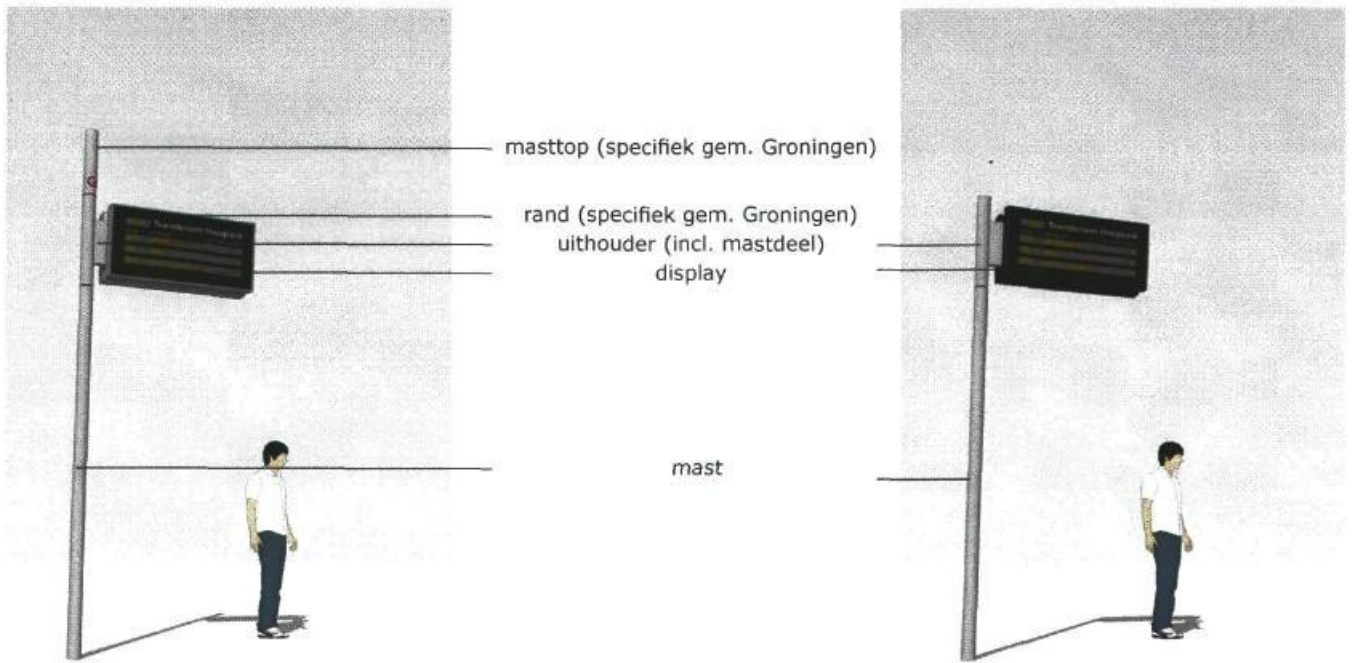
Specifiek | inzetten om ontwerp 'Gronings accent' te geven.

Rand:

- Om een éénheid in het ontwerp te realiseren dient de rand die om de panelen wordt gezet van hetzelfde materiaal of kleur te zijn als de mast en de uithouder.
- Vormgeven als 'lijst' rond de panelen. (als uitgangspunt geldt het bijgevoegde ontwerp).

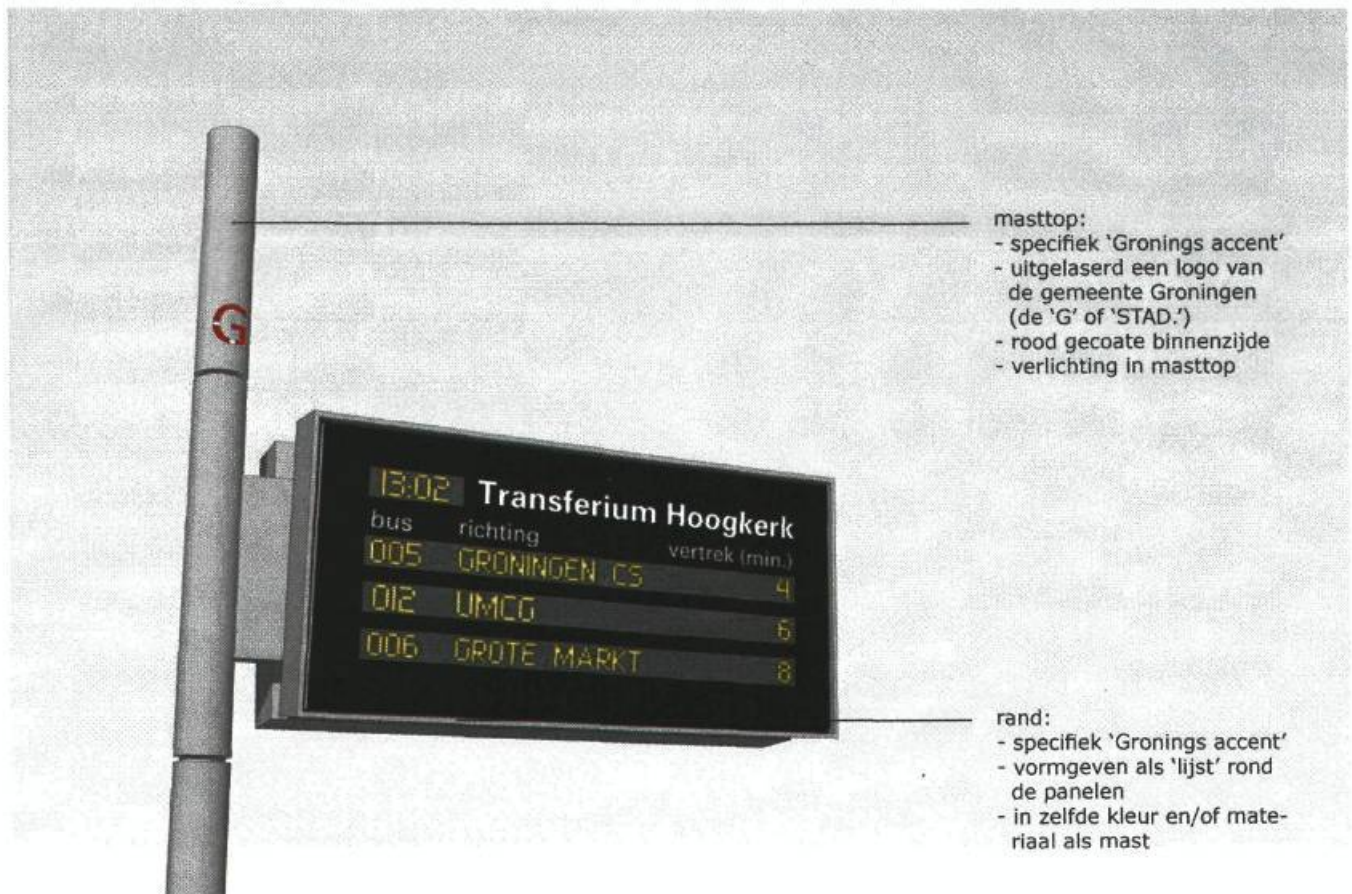
Masttop:

- Diameter masttop = diameter mast (aansluiting met verkenning 10mm detailleren).
- Lengte = hoogte paneel.
- Uitgangspunt: materiaal masttop = materiaal mast; met hierin uitgelaserd een logo van de gemeente Groningen (de 'G' of 'STAD.') of een ander hoogwaardig ontwerp gebaseerd op eenvoud, subtiliteit en zorgvuldige materialisering en detaillering.
- Uitgangspunt: verlichting aanbrengen in masttop (zodat logo subtiel wordt aangelicht).
- Uitgangspunt: binnenzijde rood coaten of rode verlichting om logo 's avonds te accentueren.

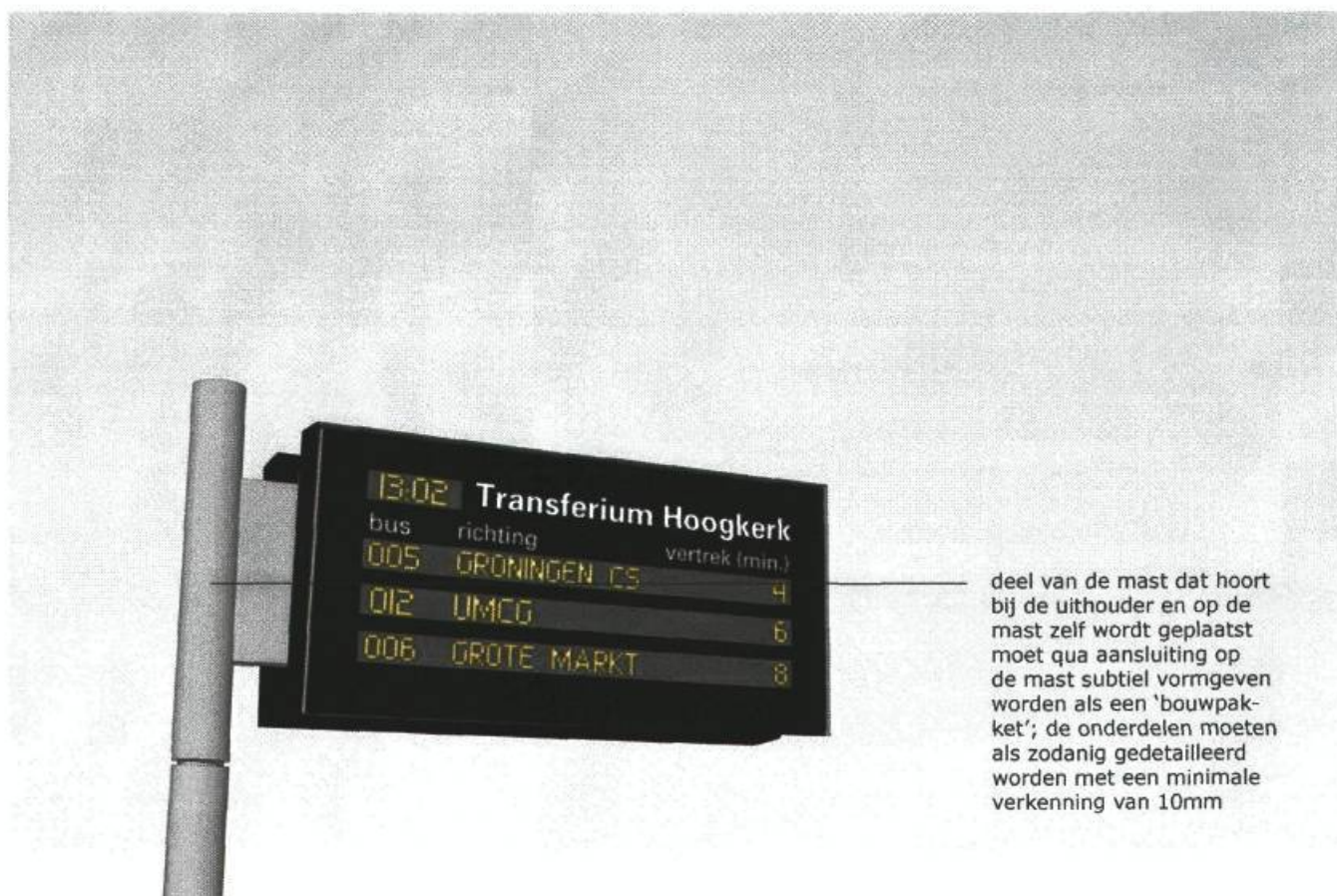

afb 5 _ systeem gemeente Groningen

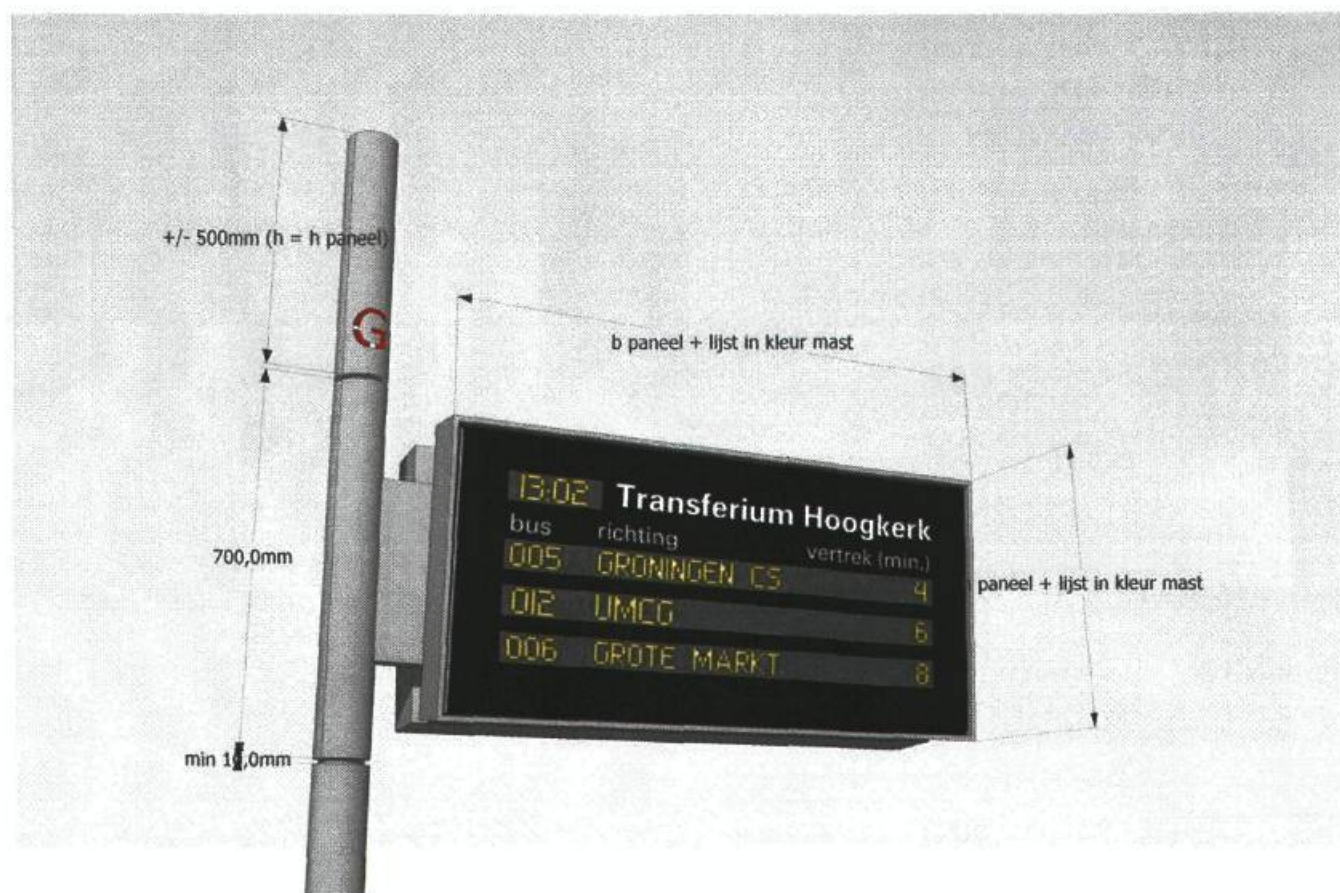
afb 6 _ systeem regio

afb 7 - ontwerpuitgangspunten DRIS-systeem 'Groninger accent'

afb 8 - ontwerpuitgangspunten DRIS-systeem regio

afb 9 _ afmetingen (maten indicatief; van belang zijn de verhoudingen in het ontwerp en de detaillering van de aansluitingen)